

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Асадова О.Р.

студентка;

Науковий керівник: Шпак Д.О.

кандидат історичних наук, доцент,

Миколаївська філія

Київського національного університету культури і мистецтв

ІСТОРІЯ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ

С. МУРАХІВКА БЕРЕЗНЕГУВАТСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПОСТАТЯХ

На території Мурахівської сільської ради, Березнегуватського району, Миколаївської області розташований сільський будинок культури. Двоповерховий будинок на 400 місць був збудований у 1972 році [1]. Будівництво проводилось майже чотири роки. Першим директором сільського Будинку культури був Шульженко Олександр Опанасович, який пропрацював на цій посаді 25 років [2, арк. 7]. Дуже любив свою роботу, за що неодноразово був нагороджений грамотами обласного та районного відділів культури. Майже одночасно з відкриттям Будинку культури почала працювати художнім керівником Лавриненко Таміла Дмитрівна [3, арк. 8], яка все своє життя працювала на цій роботі. Вона організувала вокально-хоровий ансамбль, а акомпанував їй сам директор Будинку культури. Відомо, що цей ансамбль приймав участь у районних творчих конкурсах. Згодом у 1984 році за спеціальністю хореографа прибула для роботи в сільському Будинку культури донька Лавриненко Людмила Георгіївна [4] – молода, енергійна дівчина заохотила до свого танцювального гуртка велику кількість молоді (в основному це були дівчата). Концерти в селі стали більш різноманітними, захоплюючими, і, навіть під час проведення святкових концертів, в будинку культури не вистачало місць для глядачів.

В ті часи проводилися й танці для молоді під живу інструментальну музику, яку виконували самі ж жителі сіл. Багато глядачів приходило на перегляд кінофільмів. Кіномеханіками у свій час працювали: Далєбіга Павло, Висоцький Олександр, Верескун Борис [5, арк. 10]. Але був час, у зв'язку з фінансовою кризою, коли сільський будинок культури не працював: було відключено опалення та електроенергію. В теперішній час, незважаючи на відсутність опалення в приміщенні, директор Будинку культури – Рибка Наталя Анатоліївна, все ж таки зуміла організувати і налагодити роботу закладу.

Художнім керівником сьогодні працює Бахута Наталя Миколаївна, – співом якої любуються всі односельці. Її донька, Райкова Маргарита, також виконує пісні на сільській сцені будинку культури. На концертах приймає

активну участь Медвідь Світлана та Кондратенко Алла, які також мають великий талант до співів. Працюють і такі гуртки: драматичний, хореографії, читацький, бісероплетіння.

Директор будинку культури Рибка Н. А. разом з завідуючою бібліотекою Медвідь Світланою Василівною організують зустрічі односельців з воїнами – афганцями, учасниками АТО, чорнобильцями. Під час проведення святкування дня села, директор Рибка Н. А. організовує виставки творчих робіт односельців, наприклад виставку вишиванок представили такі господині: Даменцова Ольга, Джам Галина, Апостолова Любов, Сайченко Ліля, Кісіль Галина, Троян Наталя.

Проводиться в будинку культури урочисті обряди одруження, випускні шкільні вечори, зустрічі з керівниками району, області, сільські збори, та святкові концерти присвячені Новому Року, до свята святого Валентина, 8 березня, до дня Перемоги, до дня людей похилого віку, день села, та інші.

Мурахівська бібліотека почала працювати, в другій половині ХХ років; була створена хата-читальня, де була зібрана невеличка бібліотека. Хата-читальня була осередком громадського та культурно-освітнього життя села. Молодь села тягнулась до освіти, до культури, до книги. Тому цей заклад відіграв на той час велику роль у вихованні молоді. На жаль, ніяких відомостей про бібліотеку довоєнних часів, часів війни не збереглося.

Після Великої Вітчизняної війни почалася відбудова села. З роками село зростало, розширювалось. В 1948 році в с. Мурахівка була створена сільська бібліотека. Першим бібліотекарем була Омельчук Ніна Сергіївна, яка пропрацювала до 1953 року [6, арк. 21]. За часів її роботи бібліотека була однією з кращих в районі, займала почесні місця в соціалістичних змаганнях.

З 1953 по 1964 рік в бібліотеці пропрацювали: Прохорова М. Ф., Веденко Л. І., Ацехівська Л. Д.

В 60-х роках влада приділяла велику увагу роботі бібліотек, як центрів виховної і освітньої роботи, організовується робота бібліотек з подовженим робочим днем. Саме в цей час на роботу до бібліотеки приходять Шульженко Лідія Марківна, яка пропрацювала завідуючою 24 роки [7]. Саме нею проваджується відкритий доступ до фонду, – потяг людей до знань, до освіти з кожним роком збільшувався. Про це говорить ріст читачів в Мурахівській сільській бібліотеці: на кінець 60-х років їх було 500, серед них в основному колгоспники, робітники, учні, молодь. Книжковий фонд становив близько 7000 примірників друкованих видань, книговидача – 8486 примірників творів друку, за рік в бібліотеці проводилось до 30 масових заходів. Бібліотека співпрацювала з сільською радою, з клубом, зі школою. Щорічно вшановували людей праці, не забували героїв, що загинули. Проводились читацькі конференції, тематичні вечори, усні журнали тощо.

На початку 70-х років рішенням райкому профсоюзу і відділу культури визначались бібліотеки відмінної роботи. Серед них неодноразово була і Мурахівська бібліотека. Бібліотека продовжує і надалі свою виховну і просвітницьку місію: на тваринницькій фермі, тракторній бригаді працювали пункти видачі літератури, а читачі обслуговувалися через бригадний абонемент.

В 1977 році бібліотеки району об'єднались в централізовану бібліотечну систему, до якої увійшла і Мурахівська бібліотека-філія. Книжковий фонд бібліотеки на той час налічував 12551 примірники, читачів – 300, книговидача близько 4000 примірників.

У кінці 90-х років настали тяжкі часи для бібліотек, в тому числі і для Мурахівської сільської бібліотеки. Не вистачало коштів на поповнення книжкових фондів, на зарплатню. У 1999 році після виходу Шульженко Л. М. на заслужений відпочинок, завідуючою бібліотекою стає Должок Любов Сергіївна, прийнявши на свої плечі труднощі бібліотечної роботи. Та Должок Л. С. достойно працювала і бібліотека з часів її завідування (до 1999 року) була однією з кращих у районі [8].

З 1999 року і по 2011 рік в Мурахівській сільській бібліотеці працювала Мельник Любов Борисівна. З 2014 року бібліотекарем була Кадієва Карина Евріківна, а з 2015 року почала працювати Медвідь Світлана Василівна.

В останній час змінився характер послуг, що надає сільська бібліотека. Серед них і тематичний підбір матеріалів для написання рефератів, курсових та дипломних робіт. Сьогодні бібліотека-філія є центром інформації і дозвілля для дітей, молоді та дорослих. Її фондами користується 530 читачів. Щорічно читачам видається 8300 примірника творів друку. Книжковий фонд налічує 7798 примірників. Велику увагу бібліотека приділяє пошуку нових форм роботи – поетичні та краєзнавчі години, музичні калейдоскопи, уроки ввічливості викликають великий інтерес у читачів. В своїй повсякденній роботі бібліотека підтримує тісний зв'язок зі школою, сільською радою, будинком культури, місцевою громадою, ЗМІ. Бібліотека робить все можливе, щоб надалі якнайповніше відповідати своєму призначенню.

Історико-краєзнавчий музей села, який знаходився при сільському Будинку культури, було створено за рахунок творчих робіт жителів села. Дуже кропітка робота була передана до музею колгоспним плотником Солиганом Теодором (переселенцем з Польщі). В двох, трьох, чотирьох та п'ятилітрових скляних пляшках з вузькими горловинами були виготовлені сувеніри – мініатюрні музеї та палаци. Зроблені дерев'яні деталі мініатюрних споруд майстер обережно пінцетом викладав у горловину пляшки. Ці роботи своєю красою вражали всіх відвідувачем музею. Цей майстер також передав до сільського музею так вироби з дерева як: сопілка, прядка, колеса для возів, коромисла, ночви, ложки та багато інших цікавих виробів. Цю людину згадують односельці до цього часу, бо майже в кожній родині залишився пам'ятний виріб цього майстра. Також односельцями до музею було передано багато вишитих рушників, одягу, посуду, картин та ін. Цікаві експонати з морських глибин передав до музею мореплавець Прохоров Олександр.

Організовував та збирав експонати до музею директор сільського будинку культури Шульженко Олександр Опанасович. Згодом затвердили завідуючою сільським музеєм Стрілець Людмилу Дмитрівну (в минулому голова сільської ради). Вона продовжувала збирати до музею речі та документи, які становили історичні цінності. Та на превеликий жаль в зв'язку з тяжким фінансовим

становищем цю посаду було скорочено, деякі експонати музею були передані до шкільного музею, де зберігаються до цього часу.

Жителі Мурахівки сумлінно зберігають свої національні та культурні традиції, що передаються з покоління в покоління. Організація культурно-дозвілдової діяльності, залучення молоді з сіл до культурно-масової діяльності та різних гуртків, збереження та відродження народних звичаїв, обрядів-основні завдання роботи сільського Будинку культури!

Список використаних джерел:

1. Жовтневий державний районний архів Миколаївської області. – Ф. 40. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк.21.
2. Архів Мурахівської сільської ради (далі – Архів МСР). – Оп. 3. – Спр. 12. – 61 арк.
3. Там само.
4. Матеріали історико-краєзнавчого гуртку Мурахівської ЗОШ 1-3 ступенів.
5. Архів МСР. – Оп. 3. – Спр. 12. – 61 арк.
6. Там само.
7. Матеріали історико-краєзнавчого гуртку Мурахівської ЗОШ 1-3 ступенів.
8. Архів МСР. – Оп. 3. – Спр. 12. – 61 арк.

Гуменюк О.В.

*кандидат історичних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет*

СІМ'Я ТА ШЛЮБ В УРСР: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ПАРАДИГМИ

Проблемою дослідження сімейної історії, яку дослідники частково відносять до історії повсякденності, окреслені наукові доробки таких дослідників як О. Удада [15], А. Вишневського [3,7], А. Волкова [5], О. Коляструк [10], С. Куделко [11], Г. Васильчука [2], В. Головка [6], Т. Журженко [8], О. Боряк [1], О. Вільшанської [4]. У зазначених працях порушуються різноманітні аспекти формування та функціонування повсякдення радянського населення, особливостей його сімейного побуту. Однак питання еволюції та функцій української радянської сім'ї потребують подальшого вивчення.

Гасло « Міцна сім'я – міцна держава! » міцно входить в арсенал офіційної радянської пропаганди. Очевидно, що влада командно- адміністративними методами намагалася спертися на сім'ю у встановленні тотального контролю над повсякденним життям людей. В радянський період відбулося переосмислення різноманітних аспектів сімейно-шлюбних відносин і в першу чергу це було пов'язано з введенням нової нормативно-правової бази, на якій власне і згуртована була основа радянської сім'ї. Декрет Раднаркому України «Про громадянський шлюб і про ведення книг запису актів громадянського стану» від 20 лютого 1919 р. скасував церковний шлюб, який до революції був